

PASIŪLYMAI
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
2020 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ FINANSINIŲ
RODIKLIŲ PATVIRTINIMO
ĮSTATYMAS
NR. Nr. XIII-4014(2)
2019-12-13
Vilnius

Eil. Nr.	Pasiūlymo turinys		
	str.	str. d.	
1.			Argumentai: Šiuo metu valstybės biudžete nėra numatyta lėšų kompensacijoms žemės/miško savininkams ir valdytojams už įvedamus apribojimus/draudimus ūkinei veiklai. Valstybinės miškų tarnybos duomenimis, šiuo metu įteisintų saugomų teritorijų plotas miškuose sudaro 589,8 tūkst. ha (t.y. 26,8% nuo bendro miško ploto). Saugomos teritorijos, kartu su NATURA 2000 teritorijomis ir EB svarbos natūraliomis miško buveinėmis užima bendrą 818,7 tūkst. ha plotą arba 37,3 proc. nuo viso miško žemės ploto (1 lent.). Saugomų teritorijų plotas miškuose pagal jų kategorijas pasiskirsto taip: 52,9% – nacionaliniai ir regioniniai parkai, 26,4% – biosferos poligonai, 17,3% – draustiniai, 3,4% – rezervatai. Kitos vertingos, su žymiais ūkinės veiklos apribojimais teritorijos: valstybinių parkų buferinės zonos, kartinės miško buveinės, Lietuvos raudonosios knygos objektų apsaugos zonos užima 71,7 tūkst. ha. Įvertinus 2011–2015 m. atliktos EB svarbos natūralių buveinių inventorizacijos šalyje duomenis ir Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastre registruotus miško žemės plotus, nustatyta, kad EB svarbos natūralios miško buveinės užima 260,8 tūkst. ha arba 11,9% nuo miško žemės ploto. Nuo šio ploto turės būti saugoma 20-60 proc., taigi papildomai saugomoms teritorijoms turės būti priskirta 34 – 112 tūkst. ha miškų, kurių didesnė dalis yra brandūs ir pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus galėtų būti kertami plynais miško kirtimais, tačiau jau artimiausiu metu turės būti priskirti saugomoms teritorijoms. Tokiu būdu bendras plotas, kuriame būtų uždraudžiama ar reikšmingai apribojama galimybė naudoti medienos išteklius siektų daugiau kaip 400 tūkst. ha. Šiame kontekste paminėtinas nuo 2020 metų sausio 1d. įsigaliojantis naujas Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas reikalaus pakeisti žemės/miško savininkams savo veiklos formas bei įves papildomus apribojimus veiklai, dėl kurių žemės/miško savininkai patirs nuostolius. Konkrečiai įsigaliosiančioje naujoje įstatymo redakcijoje numatomi nauji apribojimai ūkinei veiklai miškuose, keičiasi miško naudojimo režimas bei praplečiamos saugomos teritorijos, dėl kurių atsiranda neigiamos ekonominės pasekmės, bus patiriami žemės/miško savininkų finansiniai nuostoliai. <i>Pavyzdžiui</i>, miškų ūkinei veiklai ypač didelę įtaką turės šių dviejų SZNSĮ straipsnių įsigaliojimas: 69 str. 1 dalies 21 ir 22 punktai ir 88 str. 2 dalies 5 punktas. Šiuo nauju reglamentavimu nustatyti nauji draudimai

		vykdyti plynuosius ir/ar atvejinius pagrindinius miško kirtimus sklypuose arba jų dalyse, kuriuose auga Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės arba saugomos augalų bendrijos, taip pat jei yra pagal Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymą saugomų augalų, grybų augavietės arba gyvūnų radavietės (taikoma atitinkamoms gamtinių ir kompleksinių draustinių (viso valstybiniai draustiniai užima ~ 145,4 tūkst.ha), biosferos poligonų (~160,4 tūkst.ha, iš kurių 148,6 tūkst.ha, III-IV gr. ūkiniuose miškuose) teritorijoms). Valstybinės miškų tarnybos skaičiavimais nustatyta, jog saugomos teritorijos įsteigimas, kurios rezultate atsiranda ūkinės veiklos apribojimai ir keičiasi miško naudojimo režimas turi tokias ekonomines pasekmes sąlyginiam 1 000 ha miško plotui: IV grupės miškų ūkinio režimo keitimas į III grupės režimą sukeltų 23 tūkst. eurų, į II grupės režimą – 99 tūkst. eurų, o į I grupės režimą – 171 tūkst. eurų kasmetinius praradimus, vertinamus pajamų iš medienos sumažėjimu. Šiuo metu išskirtose EB svarbos natūraliose miško buveinėse brandūs miškai sudaro apie 30% nuo bendro jų ploto. Saugomų teritorijų plotą padidinus 1000 ha ir jiems, pavyzdžiui, pritaikius I grupės režimą (t.y. absoliučiai uždraudus miško naudojimą), iš naudojimo būtų „išimta“ apie 300 ha brandžių medynų, kuriuose sukaupta vidutiniškai apie 84 tūkst. m³ likvidinės medienos. Šios medienos vertė (skaičiuojama iš pardavimo kainos atimant ruošos išlaidas) siektų apie 3,4 mln. eurų. Kiti apie 700 ha medynų brandos amžių pasiektų palaipsniui. Brandos amžiuje juose sukauptos medienos vertė siektų apie 7,9 mln. eurų. Įvairiais AM ir jai pavaldžių institucijų 2019 m. atliktais paskaičiavimais <u>kompensacijoms</u> privačių miškų ir žemių savininkams už naujai įvedamus apribojimus esamose <u>saugomose teritorijose ir už naujai nustatomus veiklos apribojimus EB svarbos buveinėse, saugomų augalų, grybų augavietės arba gyvūnų radavietės ir pan., iš viso reikės ~300-700 mln. eurų</u>. Tačiau įvertinus tai, jog nemaža dalis šių apribojimų realius praradimus sąlygotų ne iš karto, per artimiausius metus patiriamų kompensuotinių nuostolių sumos siektų 10-15 mln. eurų Pagal susiformavusius Konstitucinio ir kitų teismų sprendimų precedentus, akivaizdu, jog nauji ribojimai nuosavybei gali būti įvedami tik numačius adekvačias nuosavybės ribojimo kompensacijas. Pasiūlymas rengtas tariantis su Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija. Pasiūlymas: Kompensacijoms žemės/miško savininkams ir valdytojams už įvedamus apribojimus/draudimus ūkinei veiklai 10 mln. Eur. Šaltinis: Valstybės biudžeto lėšos
--	--	--

